

15/11/2017

נושאונט מס' 44

דבר העורך

שלום לכם,

העדכונים שלנו הפעם הם בסגנון "על הדבש ועל העוקץ", ונתחיל בחדשות המצערות: לאחר עשר שנים ו-105 גיליונות הגיע נושאונצ'יק – העיתון הבולאי לילדים ולנוער – לסוף הדרך. במשך עשור עמלה **שביט טלמן** על הוצאת העיתון כמעט לבדה. הייתה הסכמה כללית על חשיבות הפרויקט ועל רמתו הגבוהה של העיתון, אבל מעטים בלבד סייעו לשביט בהכנת חומר לפרסום. אחרי עשר שנים תשו כוחותיה של שביט, והיא אינה יכולה עוד להקדיש את הזמן לעיתון (וזאת בצד עבודה תובענית וחיי משפחה משגשגים). אם לא יימצא מתנדב שייקח על עצמו למלא את החסר נושאונצ'יק יעלם מן המפה.

אבל לא הכל רע: הפעילות הבולאית התחדשה אחרי חגי תשרי במלוא המרץ. מפגש איל"ת הקרוב יערך ביום חמישי הבא (ה-23 בנובמבר). חברתנו **רחל ברלב**, תספר על אוסף הסביבוני של רחל אוספת את נושא הסביבוני הן בבולאות והן בכלל. אוספה הכללי הוצג בשנה שעברה בתערוכה ברעננה, ואילו ההרצאה הפעם תתמקד בצד הבולאי של האוסף. ארבעה שבועות מאוחר יותר, ב-21 בדצמבר, יציג **גל שפרון** את תולדות משפחתו בראי הבולאות. כדאי לבוא!

ביום שלישי ה-21 בדצמבר יתקיים יום הבולאות השנתי, השלושים ואחד למניין. גם הפעם נזכה לשמוע הרצאות בנושאי בולאות שונים, בהן שתיים תימאטיות – על בולי הצוללות החדשים ועל מלאת 40 שנה לביקורו בארץ של הנשיא **סאדאת**. ההשתתפות בכנס כרוכה בהרשמה מראש בהתאחדות בולאי ישראל ובתשלום דמי השתתפות של 130 ₪. המעוניינים מתבקשים לפנות להתאחדות בטלפון 03-6295547. שימו לב שמשרדי ההתאחדות פתוחים רק בימים ראשון, שלישי וחמישי.

בברזיל נערכה לאחרונה תערוכת הבולים העולמית "ברזיליה 2017". את ישראל ייצגו ששה אוספים, מהם שלושה באגף התימאטי. כל שלושת התימטיקאים זכו למדליית זהב: **ד"ר הדי פייבל** (אוסף הצלב האדום, 91 נקודות), **לורנס פישר** (הבית הלאומי היהודי, 90 נקודות) ו**יורם לוביאניקר** (שחמט, 90 נקודות). ד"ר פייבל, שהיה גם הקומיסר הישראלי, מדווח שהרמה הבולאית באגף התימאטי הייתה גבוהה מאוד.

שלכם,

יורם ולורנס

תעריפי דואר בתצוגה תימאטית – חלק שני פאולו גולילמינטי

הקדמת העורך: המאמר מבוסס על החוברת: *Postal Rates in Thematic Philately: their use and description*, בהוצאת האגודה האיטלקית לבולאות תימאטית. הנוסח העברי וחלק מההסברים הם שלי, אך הדוגמאות והרעיונות הם כולם של מר גולילמינטי. המעוניין לקרוא את החוברת במלואה מוזמן לפנות למערכת.

* * *

עד כה עסקנו בפריטים בהם תעריף הדואר היה קשור ישירות לנושא התצוגה או האיסוף. הפעם נעסוק בפריטים הדורשים התייחסות לתעריף המשלוח אף בהעדר קשר ישיר כזה.

נניח שאנו רוצים להציג נקודה תימאטית מסוימת, והפריט הבולאי המתאים ביותר לכך הוא בול "פשוט". במקום להשתמש בבול כשלעצמו אנו יכולים לבחור מעטפה העושה שימוש דוארי בבול. אפשרות זו הינה קורצת במיוחד אם מדובר במספר עותקים של אותו בול על מעטפה בודדת. במקרה כזה עלינו להסביר את התעריף, כדי להצדיק את ריבוי הבולים.

המעטפה הנראית כאן היא מהתצוגה של **דמיאן לאגה** "מוקסם על ידי נוצות". במקום להשתמש בבול הבודד במצב תמים בחר דמיאן בגלויה שעל חזיתה נראים 11 בולים

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

כאלה (בולים נוספים מודבקים מאחור). הגלויה נשלחה "אקספרס" בדואר אויר מברלין ללייפציג ב-23 באוגוסט 1923. תעריף המשלוח היה 2,650 מרק, והוא מורכב מעלות משלוח גלויה (400 מרק), תוספת עבור דואר אויר (250 מרק) ותוספת גבוהה במיוחד עבור משלוח אקספרס (2,000 מרק). יש לנו כאן ענין בתקופת ההיפר-אינפלציה בגרמניה. בולים בעלי ערך נקוב גבוה לא הונפקו, ולכן השולח נאלץ להדביק בולים רבים בערך נקוב של 200 מרק – הגבוה ביותר שהיה בנמצא. כאשר הגלויה הגיעה ליעדה, בבוקרו של ה-24 באוגוסט, כבר נכנס לתוקף התעריף החדש – 56,000 מרק. כן – התעריף עלה בין לילה פי 20 ויותר!

נקודה מעניינת נוספת הקשורה בגלויה היא המשלוח בדואר אויר: בדרך כלל, לא הייתה אפשרות למשלוח כזה ללייפציג, אלא שבאותם ימים נערך בעיר יריד גדול, והדואר הגרמני קיים משלוחי דואר אויר על מנת להקל על החברות המציגות בו.

אני סבור כי ברור לכל, שגלויה זו עדיפה בהרבה על הבול הבודד. יש כאן סיפור מרתק הן ביחס למשלוח דואר האויר והן ביחס לתעריפי המשלוח. פריט כזה דורש הסבר, כדי שהמבקר בתערוכה יבין מה פשר ריבוי הבולים.

הנה דוגמא נוספת, הלקוחה מהתצוגה של **יונאס האלסטרומ** על ספינות מפרש. זהו מכתב שנשלח בדואר רשום מסטוקהולם לגרמניה בפברואר 1945 והוחזר לשולח. תעריף המשלוח היה 50 אורה (30 עבור משלוח רגיל ו-20 כתוספת לדואר רשום). השולח השתמש בשלושה בולים ובהם שני עיצובים שונים של ספינות מפרש. המציג יכול להשתמש בפריט זה כדי לחדד את ההבדלים בין שני הסוגים. שימו לב שללא הדיון

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

בתעריף היינו יכולים לחשוב שמדובר בפריט פילאטלי – שולח שרצה להדביק שני בולים מתוך הסדרה זה לצד זה. הסבר התעריף מוכיח כי מדובר במשלוח דוארי אמיתי, ולכן מדובר בפריט רצוי וטוב.

הנה שתי מעטפות שנשלחו מלונדון בעת תערוכת האימפריה הבריטית של 1925. המעטפות דומות מאוד: שתיהן נשלחו בדואר רשום מאתר התערוכה בוומבלי, תוך שהן עושות שימוש בתווית הרישום המיוחדת של התערוכה, שהייתה זמינה רק בסניף הדואר הזמני שפעל בתערוכה. מי מהשתיים עדיפה?

כמובן שלא ניתן להשיב בלי לבחון את נושא התעריף. עלות משלוח דואר בתוך אנגליה הייתה אז 1.5 פני, והתוספת למשלוח דואר רשום הייתה 3 פני. הביול של המעטפה מימין הוא, איפוא, נכון. לעומת זאת, המעטפה משמאל מבוילת בעודף של חצי פני. בהעדר הבדלים אחרים (מצב המעטפה, איכות החותמות וכיוצא באלה) יש להעדיף את המעטפה מימין.

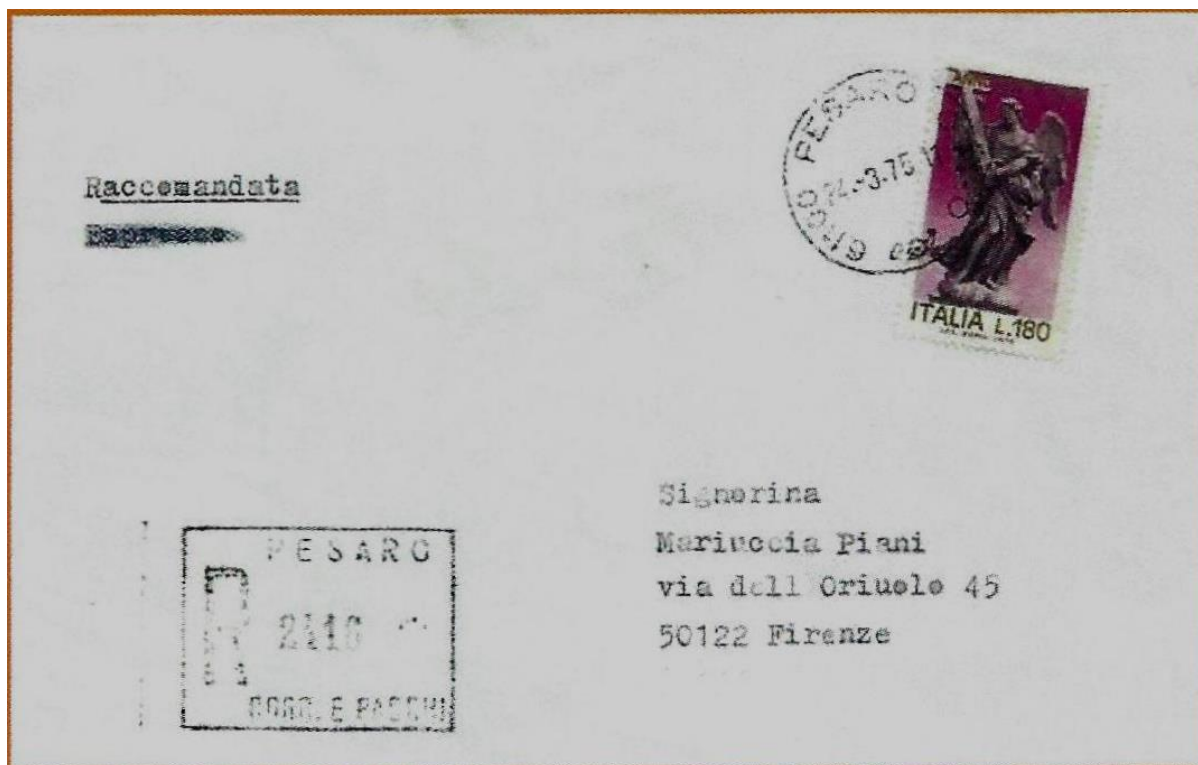
הנה דוגמא נוספת: המכתב משמאל נשלח בדואר רשום משוייץ לצרפת בינואר 1952. עלות המשלוח הייתה 80 סנט – 40 סנט דמי משלוח ו-40 סנט דמי רישום. השימוש ברביעייה של בולי הפרפר בערך נקוב של 20 סנט הוא מוצדק. אספן הבוחר להציג את המעטפה צריך לכלול הסבר לגבי התעריף על דף התצוגה שלו. ללא הסבר מפורש יניח כל שופט שהשולח היה אספן פרפרים נלהב שבייל את המעטפה יתר על המידה, כדי לכלול בה רביעייה של הבול החביב עליו, מה עוד שתאריך המשלוח הוא גם יום הופעת הבול.

במספר מקרים זמן קצר לאחר הנפקתו של בול השתנו התעריפים של הדואר, והבול החדש מצא עצמו "מחוסר עבודה". במקרים כאלה יש הצדקה להציג את הבול באמצעות

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

שימוש דוארי אמיתי במהלך חלון ההזדמנויות הצר בו הדבר היה אפשרי. הנה מכתב שנשלח בדואר רשום מפזארו לפירנצה ב-24 במרץ 1975. התעריף למשלוח היה 180 לירטות (50 לירטות עבור משלוח דואר רגיל בתוך איטליה ועוד 130 לירטות דמי רישום), ולכן השימוש בבול "השנה הקדושה" – שהונפק בתאריך זה בדיוק – הוא תקין. המיוחד הוא בפריט הוא, שלמחרת השתנו תעריפי הדואר, והמחיר החדש היה 300 לירטות. מסיבה זו קשה מאוד למצוא בול זה בשימוש דוארי, בוודאי כבול בודד. במצב זה מוצדק להציג מכתב מודרני שכזה, כמובן בליווי הסבר מתאים.

הניסיון שלי כשופט בינלאומי הוא, שבמסגרת תצוגה של 8 מסגרות נדרש המציג לתאר את תעריפי הדואר המספר הנע בין עשר לחמש עשרה פעמים. כמובן, יש תצוגות יוצאות דופן, בפרט אלו העוסקות בשירותי הדואר, בהן המספר יכול להיות גדול הרבה יותר.

פאולו גולילמינטי הוא שופט תימאטי בינלאומי, ומכהן כנשיא האגודה התימאטית האיטלקית. התצוגה התימאטית שלו על רכבות זכתה במדליית זהב ברמה הבינלאומית. לתגובות יש לפנות למערכת.

נשיאים ורוח – חלק חמישי משה קלמן

בשנת 1998 תוקן חוק יסוד: נשיא המדינה. מעתה לא יכהן נשיא המדינה תקופה של חמש שנים (עם אפשרות בחירה לתקופת כהונה שנייה), אלא יבחר לתקופת כהונה אחת בת שבע שנים. הנשיא הראשון שנבחר על פי החוק החדש היה **משה קצב**. הוא החליף את **עזר ויצמן**, שהתפטר כזכור בשל קבלת כספים מאיש עסקים באופן בלתי ראוי. קצב גבר בבחירות צמודות על **שמעון פרס**, ומשימתו החשובה ביותר הייתה להשיב את אמון הציבור במוסד הנשיאות. כידוע, מטרה זו לא הושגה, וקצב מצא עצמו מעורב בשערורייה ללא תקדים.

משה קצב נולד בשנת 1945 בעיר יזד שבאיראן. משפחתו עלתה ארצה בשנת 1951. לאחר שהות קצרה במעברת שער העלייה בחיפה עברה משפחת קצב למעברת קסטינה, שהתפתחה לימים לעיירה קרית מלאכי. לאחר שירותו הצבאי עבד משה קצב במספר עבודות וחסך כסף לתשלום שכר לימוד באוניברסיטה. הוא היה הסטודנט הראשון שיצא מקרית מלאכי.

בשנת 1973 נבחר קצב לראשות מועצת קרית מלאכי, ועמד בראשה עד לשנת 1981. קצב נבחר לכנסת בשנת 1977, מונה לסגן שר בשנת 1981 והפך לשר הצעיר ביותר בכל ממשלות ישראל בשנת 1984, עת מונה לשר העבודה והרווחה. בהמשך, שימש גם כשר התיירות ושר התחבורה ואף מונה לתפקיד סגן ראש הממשלה.

בשנת 2000 נבחר משה קצב להיות נשיא השמיני של ישראל. כנשיא התרחק קצב ממחלוקות פוליטיות, ופעל לשיפור קשרי החוץ של ישראל. ביולי 2006 התפוצצה "פרשת קצב", שעיקרה עבירות מין בהן הוא נחשד, ואשר התרחשו לפני כהונתו כנשיא ובמהלך כהונתו. לנוכח הכוונה להעמיד אותו לדין ביקש קצב בינואר 2007 להיכנס לנבצרות זמנית, וביולי התפטר מתפקידו.

לאחר סיום כהונתו של קצב הוא הורשע באונס ובעברות מין נוספות, ונידון לשבע שנות מאסר. מאז

מתעוררות לעיתים מחלוקות בשאלת אזכורו של קצב כאחד מנשיאי המדינה. כך, למשל, ספק אם דמותו תונצח על גבי בולי ישראל, וזאת אף שמקובל להנפיק בול לזכר כל נשיא שנה לאחר פטירתו. כידוע, הקרן הקיימת נוהגת לכבד כל נשיא בבול שנה לאחר כניסתו לתפקיד, וכך ייתכן כי הבול אותו הנפיקה לכבוד משה קצב בשנת 2001 תהיה הנצחתו הבולאית היחידה.

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

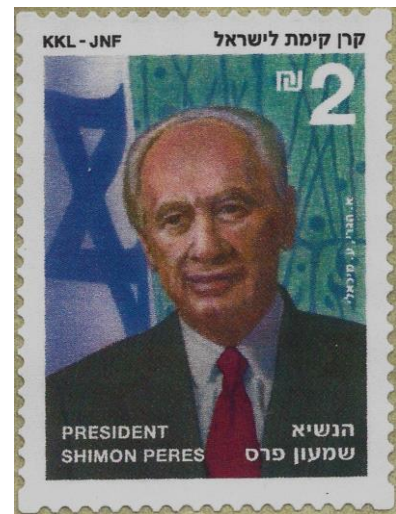
בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

הנשיא התשיעי, שמעון פרס, נולד כשמעון פרסקי בעיירה וישנבה בפולין בשנת 1923. אביו עלה ארצה בשנת 1931, ושאר המשפחה הצטרפה אליו שלוש שנים מאוחר יותר. שמעון הצעיר למד תחילה בתל אביב ואחר כך בכפר הנוער בן שמן. עם סיום לימודיו יצא להכשרה בגבע, היה מהגרעין המקיים של קיבוץ אלומות, ונבחר למזכיר תנועת הנוער העובד והלומד. בשנים אלו עיברת את שמו לפרס.

בעת הקמת המדינה היה פרס בצוות משרד הביטחון. הוא עסק ברכש בחו"ל, ובשנת 1953 מונה למנהל הכללי של המשרד. בתפקידו זה יצר קשרים הדוקים בצרפת, אשר היוו את הבסיס למבצע סיני. כן תרם רבות להקמת הכור הגרעיני בדימונה. פרס נבחר לראשונה לכנסת בשנת 1959, ושימש כסגן שר הביטחון.

בשנת 1965 נמנה פרס על הקבוצה שפרשה ממפא"י והקימה את רפ"י. הוא היה הרוח החיה בתנועה החדשה, וכישלונה בבחירות העיב על הקריירה שלו. הוא שב למוקדי קבלת ההחלטות ערב מלחמת ששת הימים, כאשר מונה לשר בלי תיק בממשלת האחדות הלאומית. בהמשך שימש כשר התחבורה, שר התקשורת ושר הביטחון (בממשלתו הראשונה של **יצחק רבין**). לאחר פרישתו של רבין, בשל פרשת חשבון הדולרים של רעייתו **לאה**, הפך למועמד המערך לראשות הממשלה.

עד נקודה זו התקדמה הקריירה הפוליטית של פרס בקו כמעט ישר קדימה. אך דווקא בנקודה בה הוא ציפה להגיע לראשות הממשלה הוא נחל כישלונות צורבים. המערך בראשותו הפסיד את הבחירות בשנים 1977, 1981 ו-1988, ו"סחט" תיקו מאכזב בבחירות של שנת 1984. בעקבות בחירות אלו מונה פרס לתפקיד ראש הממשלה. הוא כיהן בראשות ממשלת האחדות במשך שנתיים, וזכה להישגים מרשימים, אך כהונתו הסתיימה על פי הסכם הרוטציה. לנוכח ריבוי הכישלונות, אשר נזקפו לחובתו של פרס באופן אישי, בחרה מפלגת העבודה להחליפו ביצחק רבין. פרס שימש כשר החוץ בממשלת רבין השנייה, ויזם את הסכמי אוסלו עם הפלשתינאים. לאחר רצח רבין מונה פרס בשנית לראשות הממשלה, אך הוא נוצח על ידי **בנימין נתניהו** בבחירות של 1996.

שנותיו האחרונות של פרס במערכת הפוליטית היו מאכזבות: דבקה בו תדמית ה"לוזר", והוא לא הצליח להשפיע על דרכה של ישראל. בשנת 2000 היה מועמד לנשיאות המדינה, אך נוצח במפתיע על ידי משה קצב. לאחר מפלה נוספת בבחירות הפנימיות הוא פרש ממפלגת העבודה, והצטרף לקדימה. בשנת 2007 נבחר לנשיאות כמועמדה של קדימה.

במשך שנים נחשב פרס לאדם שהישגיו ויכולותיו עולים בהרבה על דימויו. יצאו לו מוניטין של אדם בלתי אמין, תכנן פוליטי השואף לשררה בכל מחיר. בתפקידו כנשיא הוא זכה לראשונה לאהדה גם בקרב חוגים, אשר לא היו מתומכיו בעבר. יחד עם זאת, נשמעה

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

בול הנשיא שמעון פרס

שמעון פרס

ביקורת מבין תומכיו בעבר, על שלא ניצל את מעמדו לקדם את הרעיונות להם הטיף בעבר. פרס כיהן כנשיא תקופה מלאה של שבע שנים, בסיומה (ביולי 2014) פרש סופית מהחיים הציבוריים. הוא נפטר ב-28 בספטמבר 2016, בגיל 93.

הבול שהונפק בשנת 2008 על ידי קק"ל לכבוד הנשיא שמעון פרס הוא בול דביק מאליו – בול קק"ל הראשון שהוא דביק מאליו. הגיליון מונה 18 בולים, ובפעם הראשונה בתולדות ההנפקות לכבוד נשיאי ישראל גם יצא קונטרס מיוחד. בחזיתו של הקונטרס, הנראית כאן בצד שמאל, נראה הנשיא התשיעי ומתחת לתמונתו מתנוססת חתימתו.

איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית בית יואל, נמל ת"א 40, תל-אביב 6350671

הנשיא הנוכחי, העשירי למנין, הוא **ראובן ריבלין**. משפחת ריבלין עלתה ארצה בראשית המאה ה-19 במסגרת עליית תלמידי הגאון מוילנה. המשפחה מתגוררת בירושלים מזה למעלה ממאתיים שנה. ראובן – רובי בפי כל – למד בגימנסיה רחביה ואחר כך למד משפטים באוניברסיטה העברית. בתחילת שנות השמונים הוא התבלט כפעיל בציבוריות הירושלמית בשלל תפקידים (חבר מועצת העיר, חבר מועצת המנהלים של תיאטרון החאן ושל מוזיאון ישראל, ומנהל קבוצת הכדורגל בית"ר).

ריבלין נבחר לראשונה לכנסת בשנת 1988 ונודע כתומך של **דוד לוי**. בשל תמיכה זו הוא איבד את מקומו בכנסת במסגרת המאבקים הפנימיים בליכוד בשנת 1992, אך שב אליה כעבור ארבע שנים. בשנת 2001 מונה לתפקיד שר התקשורת בממשלתו של **אריאל שרון**. לאחר הבחירות של 2003 הוא נבחר לשמש כיושב ראש הכנסת, תפקיד אותו מילא עד לשנת 2006, ושוב בין השנים 2009 ל-2014. בתפקיד זה הוא בלט כמי ששומר

על כללי משחק הוגן ועל גישה ממלכתית ראויה. ריבלין הוא איש ארץ ישראל השלמה ושייך לאגף הניצי של הליכוד. למרות זאת הוא זכה לתמיכה רבה מחברי הכנסת הערבים, אשר העריכו את גישתו ההגונה ונטולת הפניות.

בשנת 2007 התמודד ראובן ריבלין על תפקיד נשיא המדינה מול שמעון פרס אך נוצח. כעבור שבע שנים הוא התמודד בשנית, והפעם נבחר ברוב קולות חברי הכנסת. כהונתו עד כה מהווה המשך לכהונתו כיושב ראש הכנסת: ריבלין מפגין ממלכתיות רבה, ומדגיש בהתבטאויותיו את חובותיה המוסריות של מדינת ישראל.

משה קלמן אוסף בולי קק"ל, עם דגש על טעויות הדפסה. כמן כן הוא אוסף בולי ארצות הברית, בולי בריטניה עם ראשי תיבות מנוקבים ואת אליזבת' השניה על בולי חבר הלאומים. כתובתו למשלוח תגובות: kol4464@gmail.com